

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O. vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ara évnegyedre 8 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasas sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Elkészítés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, mártius 8-kén, 1861.

(D) A diplomatiái játék elég ügyesen volt megkezdve.

Az alkotmány visszaállításának reményét nyújtva felénk, miniszterialis és kancellariális pártra szakítani akarni a nemzetet; a megyék szervezése által felbolygatni a hivatalvágyat, azonban a reorganizációt csak a közigazgatási hivatalokra engedni meg, hogy így kevesebben mehessenek be a tisztségekbe, hogysem erős pártot alakítsanak, s többen maradjanak a hivatalvágyók közül kirekesztve, hogy így az ambíció rögtön fejtsen ki egy erős ellenzékét; egy szóval megosztani általánosan és részletesen a nemzetet, mielőtt az ausztriai miniszterek asztalán tervelt statutum, a magyar királyság autonómiáját bármily vékonyan képviselő korlátokhoz hozzájárulna nélkül, s így egészen törvényellenesen közreadatnék.

Mindez igen szép terv volt, csak hogy a gazda nélkül tették a számítást; s tán nem gondolták meg, hogy a magyar egy része kívánhat kancellárt, a másik minisztert, a magyar egy része bevergődhetik az álladalmi és megyei hivatalokba s örvendhet pünköszt királyságának, a másik része kívül maradhat s duzzoghat — de egyben minden magyar egyet ért: abban, hogy a kancellárnál s a miniszternél, s az alispánságnál vagy követségnél is előbb elötte az, hogy a magyar királyság törvényes alkotmánya mulhatlanul helyreállítsák, s hogy e nélkül senkitől sem irgyljünk, sem a kancellárságot, sem a miniszterséget, sem a szolgabírótságot, s hogy e ponton már a miniszteri candidatus, a szolgabírósból kiheppent duzzogó, s a megválasztott alispán, vagy kinevezett főispán; rang, vagyon, párt és vallás különbség nélkül, a haza közlegényévé válik s a legközelebbi belső vitát is feledve, sorakozik az alkotmányosság zászlója alá; s onnan sem a kard, sem a kartácsok zápora el nem rettent senkit: mert mindenek felett első a haza.

Hanem a magyarok közt nemcsak magyarok élnek. És a diplomatiái játék e téren is elég észlelyesen volt megkezdve.

Mellőzzük a horvátok, s szerbeknél véghez vitt igazságokat, im köztünk az erdélyi románok közül némelyek, mihelyt a magyaroknak megígért alkotmányosságot észrevették, falánkan rohantak petitioikkal az uralkodóhoz; ő felsége nem fogadta el őket; de el az ausztriai államminiszter ur. Megnézte kérelmeket. Kérdésen kívül abban mitsem látott a mi az osztrák államférfiak célját gátolja. — De hogy erre nézve még nagyobb garancia legyen, megengedte, hogy Szebenben összegyűljenek a románok közül azok, a kiket ezen kérelmező urak oda összehívni jónak vélnek; és ott egy pár száz ember ám demonstráljon egy millió román nevében, s állítson fel egy oly politikai programot, melyet a magyar soha sem teljesíthet, de melyet az osztrák még kevésbé fog valaha teljesíteni.

Igy Erdélyben egy nemzet nevében meg van a szakadás.

Hogyan legyen már a szászokkal. Ez hű nép s mint germán faj mindig simulni fog Ausztriához. Lesz esze Schmidt urnak, hogy állítsan fel egy más programot, Bécsben tervelt eszmék szerint. Egy kis gyűlésezés Szebenben biztos körben, és a program meg van. Azt kérdésen kívül az egész szász nemzet osztani fogja, mert hisz a szász bu-reaucratia mindig annyit tett, mint: szász nemzet.

Ez egyszer azonban kitünni, hogy a szász és osztrák bu-reaucratia nem egyet jelent, s im a fejevári étekezleten „jámborok voltak a szászok, de nem féltek” s legalább hárman ki merészték mondani, hogy a mit egyszer az országgyűlés elfogadott s a király szentesített, az törvény, s azon nem szabad semmi conferentiának valamit változtatni.

Ha a szászok mind Schmidt ural tartanak vala, akkor a conferentiában pompás lesz a szakadás, lett volna három választási projectum, s erre Schmerling ur a conferentiát névén az országnak, ki mondhatta volna, hogy Erdély három részre van szakadva, tehát itt az uralkodó feladata egy választási törvényt octroyálni. Leginkább megközelítve pedig a stiriai

és carinthiai választási eszméket a Schmidt ur indítványa, az leendett legelfogadhatóbb.

Ezen választási alapon pedig lett volna Erdélynek egy országgyűlése. Az mit sem tesz, ha a székel és magyar nem megy oda, elmegy majd a román és szász, — s így minden fölségesen elő van készítve a február 26-ki patens érvényesítésére.

Boldog uralkodás, mely a statusában levő népek viszállyára s falkétségára biztosan épít számítást; jól sikerül ez békében; hanem most, most mikor Európa egy vulkán felett áll, most hogy e politika hová fogja vinni az uralkodást, azt éppen úgy be lehet látni, mint azt, hogy a szebeni gyűlés, s hogy a honszerte nyíltan folyó izgatások, mester kezekkel vezetett előkészületei voltak a febr. 26-iki patens lehető népszerűsítésének!

A ki most sem látja, hogy jégre van vive, örvendjen politikai bölcsességének.

De mi ugy értesülünk, hogy magában Szebenben is még a román intelligencia is megdöbben a 26-iki nyiltparancson.

Mert van egy magyar királyság, és annak alapjoga van, mit a német Grundrechtnek nevez, s van egy osztrák császárság, a minek sohasem volt alapjoga, mely mint hűbéri birtok, szolgálta volt. A két államfejlődés egymástól úgy különbözik mint az olaj a víztől; és nincs oly örült nemzetköziség, mely egy alapjoggal bíró állampolgárságról lemondjon, s egy más kegyelem útján árnyékalkotmányozott állammal összeolvadjon, hogy majd amazzal együtt veszítse el azt a mit kegyelemkép kapott.

A ki az államtudományoknak csak a b e-jét is ismeri, tudja, hogy az államok kétféleképp alakultak. Egy helyütt a hatalmas és dicső nép választotta, teremtetette az uralkodót, más helyütt egy-egy hatalmas ember állott egy sereg szolgálatára s parancsolt egy összeállított statust; ott a népnek legfőtisztviselője az uralkodó, ki méltóságát két oldalú kötésnél fogva bírja; itt pedig korlátlan ura, ki annyit ad a népnek a mennyit akar. Olyan a magyar királyság, ilyen az osztrák császárság, s ebből látni való, hogy Magyarországot Bécsből kormányozni nem lehet.

Mikor Ausztria urának mint német császárnak egész Európán végig nyult birtoka, Leopold alatt megkísérté, s akkor sem volt képes beolvasztani Magyarországot, hogyan lehetne most, szerencsétlen veszített csaták után, a legválságosabb pénzviszonyok közt? most, midőn világlapok mint a „Times” kénytelenek kimondani ezt: „Nagy igazság-szolgáltatás fekszik abban, hogy jelenleg az oly sokáig elnyomott Magyarország tartja kezében a birodalom sorsát. Magyarország határozand a felett, hogy a Sybilla-könyvek végkép visszavonassanak-e vagy a Habsburgok a bár késő megtérésből hasznót merithessenek”, így ír a „Times.”

Királyi házunknak ereje a magyar korona, de ennek székvárosa nem Bécs, s az onnan kelő patensek sértik e szent korona jogait. Örvendünk, hogy ezt ismét kezdik átlátni Bécsben, s a február 26-ki patens már csak mint regia propositiót akarják az országgyűlés elébe terjeszteni. Azonban e patens már megtermé káros hatását: a bizalmatlanságot, s helyesen jegyzi meg a szabadelvűnek s tulzottnak éppen nem mondható „Pesti Hírnök”, mikép: „Az ohajtott kiegyenlítésnek egyedül a javíthatatlan osztrák államférfiak vannak útjában, azért napról napra erősebb lesz hazánkban a meggyőződés, hogy az ausztriai monarchia háromszázados zavarából csak azáltal lesz állandóan kirántható, ha a királyi szék ismét áttétetik Budára, hol annak legalább a szathmári békekötés óta lenni kellene.”

Hogyan vélekedhetti Magyarországot, midőn a sokaktól reactionáriusnak tartott „Hírnök” is így ír? könnyen beláthatni.

De vigasztalódjunk azáltal, hogy már a magyar királyságra nézve a febr. 26-iki patens nem több mint regia propositio, mit az országgyűlés elfogadhat vagy teljesen visszautasíthat, ősi szent joga szerint.

**Napoleon hg a francia senatusban.** —

Március 1-sőjén a nap nagy eseménye Párisban azon beszéd volt, melyet a senatusban a választólrat tárgyalása folytán Napoleon herceg tartott. A herceg körül-belől így beszélt: „Senator urak! Tegnap az ülésbe érkeztemmel nem vártam oly heves vitát, a minőt hallánk. Azt hívem, egy mérsékelt gyűlekezetre lépek, a hol a külpolitikai kérdéseket mérséklettel tárgyalják (mozgás). Önök láthatták, mily heveséget hozott be a tárgyalásba azon beszéd vagysis inkább röpirat, melyet Larochejaquelein ur fölolvasott.

„E röpirat alkalmat valamilyen legitimista és clericalis szent conciliumból származik (zaj), mert az csakis azon érveket fejtegette, melyeket a legitimista lapokban láttunk, s mindaz a mit mondott, megvan a püspökök kibocsátványában is, a kikről azért nem akarok beszélni, mivel egyik közülök az államtanács elé van utasítva.

„Az önök által hallott két beszédet ugyanazon gyűlést sugallta (uj zaj). Az egyik azonban oda nyilatkozik, hogy ő a választólrat javaslat ellen, a másik, hogy mellette fog szavazni. Megvallom, e kétféle nyilatkozat engem nagy zavarnak hagy.

„Senator urak! Vannak oly megtámadások, melyek csak becsületünkre válnak, és én a hallott sértésekre való feleletet bízom az európai szabadelvű közvéleményre, az olasz hazafiságra, azon kétszáz ezer katonára, a kik a császár által vezetve az olaszországi hadjáratot véghez vitték (élénk helyeslések) és a kik megtudandják védeni Viktor Emánuel királyt az ellene irányzott megtámadások ellen (uj helyeslés).

„Önök nem fogják megengedni, hogy de Larochejaquelein ur, ez uj jevevény a senatusban, és a ki idejutasát a császár beiktatékony szellemének köszönheti (morgás egyik másik padon), hogy mondom Larochejaquelein ur meghamisítása a birodalom közvéleményét, és én kötelességemnek tartom helyreigazítani a mit ő önöknek mondott. Nem! mi nem vagyunk a reactio képviselői mindenütt és mindig. Mi az ujkori társadalmat és annak progressív törekvéseit képviseljük. Larochejaquelein ur megemlíti, hogy a császár csak egy följutott (parvenu) a királyok közé. Igenis, és azt ő dicőseggének tartja, mert úgy jutott föl a királyok közé, mint a ki a szabad, mint a ki a 89-ki elveket képviseli (hosszas és élénk helyeslés).

„A népek jól érzik ezt; ők számitanak III. Napoleonra, a ki nem fogja megtagadni küldetését (uj helyeslés. Igen helyes, igen helyes).

„A császár néhány szót mondott a trónbeszédében, melyek Heeckeren senator ur helybenhagyását megnyerték. Uraim! e szavak a szánakozás szavai voltak (oh oh). Magas illedelem szavai voltak azok egy szerencsétlen uralkodó irányában. De uraim, ne zavarjunk össze a szánalmat a rokonszenvvel. A mi rokonszenvünk a dicőseges olaszligy mellett s ama szövetségesek mellett vannak, a kik verőket mellöttünk onták Magenta és Solferino mellett. Ime, itt vannak a mi rokonszenvünk (igen helyes!)

„Néhány szót — folytatja a herceg — szükségesnek tartok mondani Larochejaquelein marquis urnak az angol szövetségről. Ő következetes a megtámadásban, nekünk is ilyennek kell lennünk a védelemben. Midőn én az angol szövetségről beszélek, akkor nem az angol aristocratia ez vagy amaz töredékével, ez vagy amaz miniszteriummal való szövetségről szölok; én azt magasabban, mondhatnám szentebben fogom föl; értem a szövetséget a nagy szabadelvű angol néppel, mert ezzel együtt mindig és mindenütt képesek leszünk védeni a haladás és a valódi szabadság ügyét. Ugyanazért tökéletesen értem én, miért lát a tisztelt Larochejaquelein ur a szabadság és a haladás ezen szövetségében olyan nagy veszélyt. De éppen mert a szabadság és a haladás frigyé, azért kell a császárnak fűntartani azt, még a másodrendű kérdésekben némi áldozatok árán is. Ezek oly nehézségek, melyeknek eligazítása azon kitűnő férfiak dolga, a kik a császárt környezik.

„Két nagy szövetséges ország közt ugyanis vannak oly kérdések, melyek fölött nincsenek egy értelemben az illetők; ez természetes, mert a politika az érdekek védelme, az érdekek pedig gyakran, ha nem ellentétesek, legalább versengésben vannak. Ily eltéréseknek tehát szükségkép elő kell kerülniök; hanem e másod rendű kérdések fölött szükség, hogy az ország tudja, hogy ha mi ezen szövetséget óhajtuk, ez azért van, mivel egyedül azzal vihetünk véghez nagy és nemes doldokat (igen helyes, igen helyes).”

A herceg később a villafrancai béke óta történeteket veszi tagtalan alá. A két császár közti egyezménynek két része volt; az egyik a positio rész, melyet föltétlenül s közvetlenül teljesíteni kellett, a második, a desideratumok, melyeket egyik félnek sem állott hatalmában teljesíteni; ez utóbbiak közé tartozott a hercegek visszatérésének kérdése. Positiv ígéretek Franciaország nemcsak beváltotta, hanem mint szóló emlékezik, 100 vagy 120 milliót még kötelezettsége lejártá előtt lefizetett. S most a herceg kérdi, vajjon Ausztria hasonló loyaltással teljesítette-e a villafrancai föltételeket? Erre a herceg így felel:

„Most csak egy specialis záradékról szölok, melyre tökéletesen emlékezem, a magyar legióra vonatkozólról. A császár fölakarván használni ellensége ellen minden kezénél lévő eszközt, fölhatalmazást adott ezen legio alakítására. Ha csatlakoznám, Piétri senator ur támogatná emlékezetemet, minthogy ő volt a magyar legio alakításával

megbizva. Az osztrák császárral meg lön állapítva, hogy azon magyarok, a kik Franciaország helybenhagyásával s katonai tekintélye alatt piemonti sálátatba léptek, visszaterhetnek hazájukba, a nélkül, hogy közvetlen vagy közvetve háborgattatának. Világosan ki lön kötvé, hogy nem fogják kényszeríteni őket az osztrák ezredek beállítására.

„Lássuk, hogyan teljesítette az osztrák kormány ezen egyezményt. A lajstroma kezennél van egy sereg szerencsétlen magyarnak, a kik ezen szerződés hitelénél fogva menedékelvéssel, hazájukba visszatértek, a kiket erővel osztrák ezredekbe besoroztak, kínzás alá vetettek, megbottoztak, minden módon zaklattak, s a kik közül ketten vagy hárman menekülhettek el, hogy a civilizált világ közvéleményét fölvilágosítsák, mi módon hajtotta végre Ausztria a villafrancei előzetes pontokba foglalt ezen forma szerinti kikötést. A többi magyarok közt idézzük Hetényi István, Kertész István és Weitz Sámuel magyar legiobeli alhadnagyokat 1859-ben, a kik a magyar legio elbocsátása után hazájukba visszatértek, ellátva oly iratokkal, melyek az osztrák hadseregből szolgálathó fölmentésüket biztosították. Az ausztriai határhoz érve, elfogatnak, börtönbe vettetik, s hat hét múlva mint közlegények, az osztrák hadseregbe soroztatnak. Van még egy sereg név, melyektől megkímélem a senatust, mivel igen nehéz kimondani őket; szóval idézni lehetne 500 legiobelinél többet, a kik hasonló bánásban részesültek stb. stb.“

Sőt Victor Emmanuel is megtartotta, a mi a villafrancei pontokból Piemontba tartozott, mert visszahuzta seregét és ügyüket a hercegségekből. Tehetett-e róla, hogy a népek nem akarták visszafogadni gyűlölt kormányukat.

„Sokat beszéltek — így végzi az északi Olaszországra vonatkozó részt a herceg — sokat beszéltek a szerződésekről iránti tiszteletéről. Megvallom, én megítélőm az 1815-ki szerződések iránti e nagy rokonszenven. Ne feleddék, hogy az olasz államok sorsa ezen szerződések által van rendezve. A szerződéseket kétségkívül tiszteletben kell tartani, de az olyanokat, mint 1815-iek, meg kell átkoznunk, szét kell tépniük, mielőtt lehet. (igen helyes). Európát is tisztelte a szerződések, csak hogy mi ellentünk szétépte. Tessék visszaemlékezni Krakkóra. Igen is, ellentünk mindig a szerződésekre hivatkoztak, alkalmasint annak a nagy törvényndős Vattel-nek tanai szerint, a kit Larochejaquelin ur tegnap idézett előttnk. Senator urak! a császár dicsősége abban áll, hogy kardja hegyével szakgatta szét az 1815-ki szerződések (igen helyes, igen helyes) és a nép halálával van azért (igen helyes).“ sat. (Folytatjuk.)

Kölozsvár, március 8-án, 1861.

(H. S.) **Attila és vörös frakk I.** — Ezen allegorikai értelemben veendő cím alatt itteni könyvtáros Stein J. bizományában éppen most jelent meg egy érdekes röpirat német nyelven; összesen 39 lapból áll, s párbeszédekbe foglalt „gondolatokat“ illetőleg elmékedéseket tartalmaz. „Magyarországnak Ausztriához való viszonyáról és a császári állam újjáalakításáról.“ E nézetek jelentőségének biztosabb megítélésére némi segítőfél szolgálatunk a t. olvasónak, ha megneveznők a szerzőt magát, a ki a nyilvánosság kúzdterére bátran, de leeresztett sisakkal (Gf. J. C. betűk mögött) lép ki. Mi kezét szoritottunk a derék lovaggal, mint a német előrehaladott liberalisták egyik pártbírája; de szerénységét, mely szerint az anonimitás pecsétjét még magánkérelem megkoszorúzza, akkor is hallgatnunk kellene. Pedig mily örömet idéznők egy oly egyen nevét, a kinek már magában társadalmi állása és viszonyainak természete olyan, hogy csak említeni kéne és a röpiratban kifejezett, elfogulatlan nézetek tán kétszeres súlyt és értéket nyernének.

De — legyen bárki is a szerző — vajjon érdemes-e a koszorú? A feleletet az olvasóra bizzuk, a ki az alább közlendő töredékekből következtethet az egésznek szellemére.

Szerző az attilában a nemzeti önérték, nemzeti mivélődés, szabadság jelképét üdvözi, a melyet minden magyar s így a nemesség is visel, míg a vörös frakk, a mit az osztrák nemesség visel, nem egyéb, mint ez eszmék ellentétének képviselője.

„A magyar öltözet (ugymond a 10-dik lapon) szép, s a mi több nemzeti. Mit tehet a magyar arról, hogy német öltözet többé nem létezik, hogy az a francia divat és szokások silány majmolása közben majdnem egészen elenyészett? Nem lélekemelő-e, midőn egy nemzet önmagához visszatér, s nemcsak előkeresi a régi öltönyt és szokásokat, hanem az ősi jog és törvény mellett buzog? Hiszen (4. l.) korunkban a trónnak is legerősebb támasza a „törvény.“ A trón s a nemzet hatalma többé nem az egymástól élesen elkülönözö rendeknél van, hanem a nyitólól megszabadult föld ereje, az ipar, az értelmiség és a nép véderéjében nyugszik. Gondoljunk csak vissza a régi időkre, midőn p. o. 1809-ben az uralkodó egy lovagias herceg vezérlete alatt a népek serei állottak körül; a pénztárak üresek voltak, de a nép odaadta kincseit és vétét! S mit kívánt viszonzásul e nép? Szabadságot és törvényt, önkormányzást, befolyást a törvényhozásra, s pénzei kiadása körül szavazati jogot! De a német arisztocrazia (5. lap) nem buzogott a kor eszméi mellett; örült a sajtoszabadság elestének; a német szövetségi országgyűlés tárgyalásainak nyilvánosságától borzadt, mert ez egy egészegebb nemzetgazdasági irányt vonhat vala maga után, mely minden hűbéri gízgást eltakaríthatott volna, már pedig a német nemesség (Adel) legalább a romokat meg akarta tartani. Ugyanez a magyarok, a nagy Széchenyi ösztönzésére elkezdetté avitális alkotmányukat a kor szelleméhez alkalmazni, a földnek tehertől mentesítésére törekedvén, s a nemzet üdvét annak anyagi előhaladásában és szellemi fejlődésében ismerve fel. Magyarországon megértették a nagy férfut; s Magyarországon a XVIII. század harcát kezdé kiküzdeni, át látván, hogy a hűbéri formából a modern (szintu) történelmi alapon nyugvó) jogi államba vezető átmeneti kor, kitűzött előtt áll. Már akkor (6. l.) elkezdődött a vörös frakk

és az attila közt a szellemi harc, a mely még ma sines eldöntve. A magyar nemesség és a nép öntudatra ébredt; az idők komoly igényeit felfogták, s közakarati lön: ledönteni a nemesség és a nép közti válaszfalt. Az 1848 ki forradalom után, a reactio lépett elő. A magyar nemesség (7. l.) felfogta a történelem tanúságát; egészen feladatának szentelte magát; gazdasági egyletek élire állott; a hol csak tehette, elősegítette az anyagi és szellemi fejlődést; a hol csak alkalma volt, fellépett a nemzet félreismeret joga és minden tartományok számára nyújtandó alkotmányos szabadság érdekében.“

„Mit találunk az utóbbi 11 év korszaka alatt Bécsben?“ „Attila és vörös frakk egyiránt történelmi remniscentiák lettek. Azoknak viselői megmentették ugyan az öltönyt, de azon intézmények szelleme, a melyek mindkettőre emlékeztettek, teljesen félre valának tévé. Bécsben, a belügyminisztériumban elefedték, hogy a múlt század végén és annak kezdetén fölmerült harcokat egyedül azzal lehet kiállni, hogy a nemzetiségek elve tiszteletben tartott; minden áron centralizálni akartak; egy beamter-serget teremtettek, s oly világállásokba bonyolódtak, a melyek száz meg száz millióba kerültek és mégis hatalom s befolyás nem növekedett! De az osztrák arisztocraziának elég volt az, hogy a magyar lealáztatott, ereje megverte!“

„A vörös frakk bürzejátékokba elegyedett épp úgy, mint Bozkowitz, Arnstein et Eskeles, s ha nem lettek volna a hitbizományok, az ördög valamennyi uradalmat mind elvitte volna. Az attilának (8. l.) hitelre volt szüksége, mert előre akart haladni, vaspályákat is épített volna, mert közlekedési érdekei igényelték — valami csekély hitelt nyert is a bank hitelintézetétől. De a keleti közlekedés pályavonalát dobraverték, mivel a pénzarisztocrazia volt az ur; s egy hazai társulat a többség által kényszerítve lön nemcsak a nagy eszmét feladni, hanem a meglévő trace-t is az ország nagy kárára eladták a francziáknak, a kiknek agensei épp azon pénzzsákok valának, a kik a hazai érdekekkel aljas játékokat űznek a börtön. Majláth és Zichy Edmund felszólaltak a visszaélés ellen. De nem akadt egy birodalmi herceg, egy előkelő osztrák gróf sem, a ki a közös érdek nevében fellépett volna a Baohféle gazdalkodás ellen — mert hát csak magyar érdekekről volt szó, s ez gyönyörű diadal vala nekik! Az osztrák arisztocrazia a magyar nemesség elleni gyűlöletében annyira elfogult vala, hogy nem öhajtott egyesülni a ma már közönsnek látszó csej, a burocracia hatalmának megsemmisítése végett, s így következett be az 1859-ki év, mely annyi szerencsétlenséget okozott. Ekkor az uralkodórendszer megbukott. A birodalmi tanács összeült, s először volt alkalom, együtt emelni szót az önkormányzás sokat ósárolt elve s a népek a törvényhozásban részesítése érdekében. De az osztrák nemesség oct. 20-dika után se buzogott egy szabadabb választási törvény mellett.“

„Majdnem egy század múlva a reformatio után (14. l.) Törökország báborba volt bonyolódva Persiával. E pillanat lett volna legalkalmasabb az elnyomott keresztényeket a barbárok igája alól felszabadítani. Gondoljunk, ha akkor a II. József korabeli tolerancia szelleme uralkodott volna, ha meghallgatták Bethlen Gábor és Maximilian bajor választófejedelem tanácsa, ha Német- és Magyarország serei a kereszténység ellensége ellen vezéreltetnek, ha a tekinet keletre fordul, ha Magyarországnak határai visszadatnak, a Sophia-templomra a kereszt ismét visszafizeték, ha a nyugati mivélődés és titelmesség a régi Európa szélső hatáira vitetik, ha Magyarországnak joga tiszteletben tartatik vala, oh, ki ne üdvözölte volna örömmel Ausztria ezen nagy politikáját! S vajjon nem a kereszténység elvének és önmagának tett volna szolgálatot?“

„Szerbia, Boznia és Bolgárország oly tartományok, a melyek a koronázási eskü értelmében visszafoglandók, s Ausztriának már akkor nem volt-e feladata, hogy követe a nagy folyam mentét, természetesen terjeszkedés után törjön, vagy legalább szerződésileg szabad utat nyisson gazdagon terhelt hajónak egész a tengerig?“

„De ugyanazon párt, a mely Ausztria valódi nagyságának még ma is nyitge, másként akarta, s ez emberek még ma is minden reményt esirájában elfojtani kívánnak, nem szűnnek harcot folytatni a gondolat szabadsága ellen, s maig se tudják elhinni, hogy az államok valódi nagyságának titka abban rejlik, hogy a gondolat, a szó, a cselekvés szabadságát ne korlátozza semmi, csak — a törvény!“

„A helyett, hogy az ausztriai német arisztocrazia bizonyos része (24. l.) celszövényeit egy egészséges újjáalakulás ellen szövi, lépjen már végre valahára a legitimitás valódi terére; adjon önmagának basist, hogy a provisoriumok ellen küzdhessenek! A pragmatica sanctio az osztrák állam-jog historiai tere. A törvényes szabadság ezen fölvirágozhat. Nagy bárgyuság azt állítani, hogy Ausztria nagyhatalmi állását kockáztatná, ha szigorúan azon törvényekhez ragaszkodnék, a melyek alatt Magyarország Ausztriával szövetségbe lépett, mert ugyan mikor nyugodott Ausztria szilárdabban alapon, mikor 1740—1763 a pragmatica sanctioért küzdött, s 1809, 13, 14, 15-ben, midőn az idegen hódító ellen harcolt, vagy pedig 1859-ben, midőn szövetséges nélkül, elhagyatva vala.“

„Éppen mivel a magyar (35. l.) nemzeti lobogója alatt mozog mindig, épp ezért csatlakoznak örömet hozzá mindazok, a kiket Magyarország indigenáknak s oltak nevezni, s a kik a hazafiak sorában nem állanak utolsó helyen. Magyarországon még a francia is magyar lesz.“ Nem így van ez az örökös tartományokban, a hol ideje volna, hogy már „a német nemesség valahára a jog pártjához szegődjék (36. l.), de üdvét ne csak a vörös frakk praerogatívái-ban lássa, hanem higgye és valja öszintén azon nemzeti eszméket, a melyek a szellemi haladás természetes következményei, s a melyek többé el nem nyomhatók.“

„A vörös frakkot (37. l.) a dynastia érdekében el kell lökni, s valamint a magyar az attilát, a nemzeti öltönyt viseli, azonképpen szűkség, hogy a német arisztocrazia vegye föl a német rokkot, s a néppel együtt legyen őre a polgári jognak, szabadságnak, s a korona törvényes és épp azért szentesített jogainak.“

De fájdalom „a német elemet Ausztriában (9. l.) a bécsi arisztocrazia nem ismeri, a német öhajítások az övékkel nem közösek, azokat se helyesen fel nem fogják, se nemzeti értelemben nem támogatják, sőt igen gyakran nevétségessé teszik. A modern német kultúrát igen sok bécsi fiatal ur alig ismeri. Mit tudnak ök Németország irodalmi, politikai s nemzetgazdasági törekvéseiről? S a mi német nemességünk épp oly kevésbé ismert Németországban, mint a mily kevés ismerettel bír ö maga Németországról. Ez igen szomorú és szomorú lesz mindaddig, míg a német nemesség passiv szerepéből nyitlan s tartózkodás nélkül elő nem lép, polgártársainak törekvéseit a magáévá nem teszi, s mindentől részt nem vesz, a hol a közjog, anyagi fejlődés s szellemi haladás érdekében tenni kell!“ stb.

E töredékeket előzül, vagy, ha lehet ugymondani, bevezetéstül előrebocsátva, közelebből ismertetni fogjuk azon programot, azon alkotmánytervet, a mely szerint szerző Ausztria újjáalakulását eszközölni, legezelszerűbbnek tartja.

**Küküllőmegyei birtokosság kérvénye.** — Ezen megye birtokossága szép számmal összetiltvén egykori közseregetű főbíró Földvári Ferenc házhoz magán értekezés után szóba hozták, hogyan lehetne hazánk közös öhajítását illető helyt tolmácsolni. Szóba jött, hogy egyenesen ö felségéhez folyamodjanak. Sz. L. csejtalanak vélt minden feliratot, azonban B. J., Z. L., Sz. S. és D. L. a vis inertia korát lejártak nyilvánították, s elhatározottat korlátnoksági elnök ö nmlgához egy iratot intézni, melyet Z. L. azonnal fogalmazott. Az irat így szól: Nagyméltóságu báró ur! Csásár ö felségének m. év oct. 20-dikán kelt legfelsőbb kibocsátványa nem lepett meg minket, mert a fölesigazott politikai rendszernek is, miként az igen felhuzott huroknak, az égető körülmények első lehelével megtörnie kell; öröme sem gerjesztett, mert tudtuk, hogy az a megnehezült körülmények szükségességeinek szüleménye, kivülről az európai népjogok fölelevenítéséből eredett conjecturák, belülről a nemzet megsemmisítésére szentségtelen kezekkel fölhasznált és megkísértett 11 évi mindennemű erő megfeszítésének megbírsulása által.

Nem szándokunk azonban nmlsgod magas figyelmét törvénytelen elnyomtatunk keserű emlékeinek fölméltetésével hosszasan farsztani, — túrtünk önmegadással, szenvedtünk nemes önértékünkben nyugodtan, vártunk a nemzet méltóságához illő azon férfiasággal és meggyőződéssel, hogy ha az egyetértés hatalmas szelleme, jogérvényes gazdag nemzetünk életében nem megingatható gyökeret ver: a kényuralom, melynek rendesen az a szerencsétlensége is van, hogy szolgálja a véletlenségek döntő perzeiben eszközök veszik, szétmállik.

Igen, kegyelmes ur! ha a kitűzött uton szilárd akarunk haladni: akkor vessünk fátlyot a végveszéllyel fenyegetett multra, vissza sem tekintvén ama jelenetekre, miknek szemlélésé áthághatatlan akadályokat gördíthetne a leg-higgadtabbaknak is elébe.

A közelemlt 11 évi experimentáló rendszernek, mely a birodalom egységeinek leple alatt azt izekre szaggatá, az uralkodó és népe közti erkölcsi kapcsolatot roszdát ejteni sietett, mely a birodalmat nagyhatalmi állásáról leléptette, külső befolyását megöklentette, — pénzügyében kiépülhetlen csorbákat idézett elő — hibáit és fönttarthatatlanságát a 20-diki manifestum maga ismervén el, lehetetlennek tűnt föl előttnk azon gondolatra nem jöni, hogy a kormány a reform terére lépni — intézkedéseivel már csak azon okból is siet: mikép a manifestumban zálogképpen álló magas szónak, császári ígéreteknek, a számtalanszor és sokkénti csalódások által bizmatlanná vált nemzet előtt, az időkhez képest, némi előleges biztosítást nyújtson.

Azonban aggodalmunk nőtt, sejtelmünk koronként bortalabbá lön, és bizmatatlanságunk újabb táplálékokra talált. Négy hō telt el, és mi ma is ott állunk, hol oct. 20-dikán állottunk, mert, hogy a 11 évi rendszer hū szolgálja a reformszint fölöttni új hivatalokra átcsoztattak — ez még nyugtalanabbakká tñ. A kormány által kinevezett két főhivatalnokot, mint e hon közbizalmát bíró és kitűnő hazafiakat üdvözöljük ugyan, de csak mint békés utoni közbizárokat tekinthetjük.

Az omlofélben álló rendszer organumai előtt nincs szentségtelen ut, mit megmaradhatásunkra megkísértetni készek ne lennénk — innen a bujtogatások féktelen nemei ez ország minden vidékén! S mi tñrés tagadók! b. Saguna n. e. pñpñk ö nmlgának a károlyfejérvári értekezleten tett utóbbi nyilatkozatának elejtett szavai bennünk a kétes és félt sejtelmek teljesíthetősökre — fekte pecsétjét ittek föl.)\*

De mire mindezen előzmények? Nagyméltóságod köztűntünk élt, a szerencsétlen 11 év keserű poharját velünk tñrtgetté, együtt szemléltek a hon csillagait hullani, együtt virasztottunk a haldokló közanya fölött; — rezgett nmlgd szemében is a fájdalom könyve! S azon könépse, mely az erdélyi muzeum 1859-beli megnyitása alkalmával gördült le arcáin, midőn a gyűlés multja iránti kegyelele jelöl egyhangú „éljen“-be tört ki: képezi legfénylőbb gyémántját a nmlsgod balántékait körülüllő polgári koszorújának, — mert az egy ország szívéhez szolt, mert ott a közbizalom gyökerét elevenítette föl.

Jelen folyamodásunknak is ez rugója, ez alapja. De mielőtt tiszteletteljes kérésünket előterjesztenők, nem mellőzhetjük el nmlgd magas figyelmét arra is föl-hívni, hogy ha ezen minden rendtelenségekkel bővölködő és ziláltságba átmézt rendszer hatásokra soká terjed, a jelekből úgy tñnedez ki, hogy a féktelenségek minden oldalról nőttnö nőnek és fenyegető állásba közelednek.

Ilyen körülmények között, mellőzve mindazon történelmi és jogi erősségek fokonskénti lesorolásait, mik a hon követelmeit igazolják, mint a melyek nmlgd előtt oly ismeretesek: fölváa érzik magukat Küküllőmegye értelmiségének és birtokosainak több tagjai — kilépven tétlenségök eddigi sáncaiból, tisztelettel kérti föl nmlgotat, méltóztasson e hon előtt számtalanszor kitűntetett, s legközelebből

\*) Ezen töltre nézve észrevételünket közelebbi számunk „Küküllő-féle“ rovatában megtettük. Szerk.

még a Károlyfejérvárt megtartott értekezlet folytán is oly fényesen bebizonyított hazafias buzgalma újabb és legtündöklőbb tanúságát: befolyásának egész hatályával oda küldni, miszerint az császári felsége a magyarországi 1848-beli VII. és az erdélyi 1848-beli I. és II-dik törvényekkel értelmében mondott, és koronás királyunk V. Ferdinánd ő felsége esküjével szentesített törvény által érvényre is emelt Erdélynek Magyarországgal egygyé alakítása szentségét kimondani, és ismét folyamathat véteni méltóztasson, hogy ennek folytán Magyarországnak a Királyhágon inneni részében is az általános közigazgatási szervezés haladéktalanul fogantathat vétetvén, az április havára kihirdetett s reményeink szerint Pesten tartandó országgyűlésre a Királyhágon inneni képviselők is megjelenhessenek, s így a testvéreileg egyesült törvényes testület működése terén akadálytalanul haladhasson; mely törvényes követelmének teljesülését nemcsak saját érdekeink vívmányának örvendének, — de látjuk abban azon sziklatalát emelkedni ő felsége királyi székeinek, melyről a politikai viharok villámait visszapatnának.

Méltóztasson nmilgod befolyásának egész hatályát vetni a mérlegbe egyfelől, hogy amaz idegen és ügyeinkkel szemben ellenséges irányú törekvéseket ellensúlyozza, miknek most is létélők felől jelen átalakulásunk akadkozásában fölmerülő jelenetek elég tanúságot nyújtanak, — másfelől, hogy a nmilgod nehéz elhivatásával járó felelősség terhét könnyítse. — Mely tisztelettel öröklünk nmilgodnak.

V. Gálfalva, febr. 28., 1861. alázatos szolgálai.  
Számos aláírók.

### Nyilvános kérelem a népszámlálás ügyében.

A magyar t. akadémia statisztikai bizottsága a tisztelt egyházi hatóságok s lelkes urak hazafias közremunkálásával f. évi március utolsóján végrehajtható népszámlálás által a magyar birodalomban élő különböző néptörzsek létszámáról is biztos adatokat óhajt szerezni, s azért a lelkes urakat felkérte, hogy ne csak hűveknek általános számát, de azt is tegyék ki, hány magyar, német, szláv, román stb. ajku van saját hűvek, s hivatalkörükben létező más felekezetbeliek kézt. Minthogy pedig hazánkban számos helységei vegyes nyelvűek, s ennélfogva azoknak lakói két, sőt három nyelven is beszélnek, — mely körülmény kivált ott szokott előfordulni hol különböző néptörzsek egymással érintkeznek és határosok, — azért a stat. bizottság szükségesnek látja a lelkes urakat pótlólag arra is figyelmeztetni s föl-kérni, sziveskedjenek a rovatok táblázatán külön jegyzetben kitenni: 1) egyféle vagy vegyes nyelvű-e az illető helység vagy egyházközség? 2) ha vegyes nyelvű, micsoda nyelvek divatoznak a helységben? 3) az egyházbívek vagy községtagok közül hányan beszélnek az illető két vagy három nyelven? E körülmények és viszonyok lelkiismeretes fölkerítését hazánk szabatos ethnographiája okvetlenül megkívánja, s reméljük, a t. lelkes urak ezen kérelmünket is teljesíteni fogják. A m. t. akad. stat. bizottsága megbízásából annak jegyzője. Pest, 1861. március 3.

Hunfalvi János. \*)

### Hivatalos értesítés. Az erdélyi muzeum-egylet m.

1860. év november 23-án tartott közgyűlése YIV. j. k. számú határozatánál fogva a h. muzeum-igazgató és egyleti titkár mellett szükséges segédkezésre egy írniaki állomás van rendszerezve 300 o. é. ft. évi díjjal, és az állomás bétöltésével a helyettes muzeum-igazgató van megbízva.

Az ez állomásra pályázni kívánók sajátkezűleg írt kérelmeiket az ajánlásukra szolgálható bizonyítványok mellékelésével adják be t. Brassai Sámuel h. muzeum-igazgató urhoz. (Lakása k. szénáutca, a muzeumkert első épületében.) Kolozsvárt, március 8-kán 1861.

Finály Henrik m. k.  
egyleti titkár.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— Makfalváról (Marossszék) írják nekünk: Mult hó 27-kén Makfalván birtokossági gyűlést tartottunk, tárgya volt azon válasz közzététele, melyet havasos helyeink viselkedetelére írt, még a mult évben tett folyamodásunkra, a cs. kir. m. helytartóságtól csak most nyerhetünk. A válasz annyiban kielégítő, mennyiben havasos helyeink birtokunkba bocsátását azon időre határozza, mikor széklünk mielőbb az alkotmányos élet rég várt terére vissza fog lépni, miben teljesen megnyugvunk, azon pillanattól nemcsak havasunk használatát, ebből mindenüket, jogaink gyakorlatát várjuk, hogy mondassuk el azt, mi nélkül hontalanoknak éreznük magunkat a honban: non de nobis sine nobis. Vajha mielőbb lenne! Örömmel tölti el keblünk, midőn 4—5 száz székel, mely számnak alig egy tizede tartozott a volt kiváltságos osztályba, a legnagyobb egyetértséssel, a legnagyobb bizalommal, nemcsak de mint testvérek, kik rég nem találkoztak, a viszontlátás lelkesült örömevel szorítanak kezét, s e kézzorítás nem vala színlátás, hogy e nemzet nem ismer felekezeti, nem ismer osztályt, s bármelyek által gyanúsítottak, csak azokat nem szereti, kik elleni a honnak, de mindazokat, kik annak felvirulását munkálnak, a legnagyobb elismeréssel mint testvéreit üli. S így mi itt Marossszéken bizton elmondhatjuk, ránk nézve nem igazak többé a régi vers azon szavai: Atok veri meg a magyart, mert az soha egybe nem tart. A birtokossági gyűlés választott elnökének gr. Toldalagi Mihálynak ügyünkben tett eljárásáért köszönetet fejezve ki, azon óhajjal oszlott szét, vajha mentől előbb ismételnénk kézzorításunkat az igért alkotmányos téren.

Megemlítem még, hogy a gyűlés bevégeztével annak tisztelettel megjelenő a helybeli tanuló ifjúság, meglehetősen szabotassalág énekelte el több hazafias dalokat.

A gyűlést népes lakoma követte, hol legelőbb V. P. fiatal lelkes tritett poharat a havasért, mely védvára volt a nemzetnek a csaták alatt, s menhelye az üldözések közt. Poharat tritettek a három pléhfedelű toronyért (Makfalva,

Kibéd s Várad szomszéd reform. helységek tornyai), továbbá Dózsa Elek jogtudor és Dózsa Dániel makfalvi birtokosok-ért. A hon nagy fiáért, gr. Mikóért, s Marossszék jeles fiáért, Nagy Samuért sat. A szép számú gyűlés a találkozás örömeztével oszlott el, jobb jövőt várva a derék székelő nemzetre.

— A magyar akadémia palotájára beküldött tervezrajzok közül a jutalomdíj a Henszlemanének ítéltetett oda.

— Szentkirályi Zsigmond úrtól a következő levél vesztük: Becces lapja 33-dik számában a fejevári értekezleten tett nyilatkozatom is közöltetvén, és abból éppen az indoklás kihagyva levén, bátor vagyok az kiegészíteni. Nyilatkozatom röviden az volt: hogy azon két vélemény közül, melyeknek egyike a törvény megtartását, másika attól eltérőleg új kísérletek oetroyrozását ajánlja, honpolgári kötelességem érzetében, mellyélfogva ő felségének törvényről eltérő tanácsot nem adhatok, csak az elsőhöz csatlakozhatom, mint azt Haynald püspök ő nmila előadása szerint gr. Teleki Domokos ő nmila formulázta. Továbbá meg kell jegyeztem, miszerint nyilatkozatomban az okt. 20-diki diploma érintve sem volt, és így L. Brán urnak közvetlen az enyém után közölt nyilatkozatának azon bevezetése, hogy az előtte szólóval a diplomához ragaszkodok, az én nyilatkozatomat nem illetheti.

## POLITIKAI HIREK.

— Olaszországban ez időben a békére vannak kilátások; komolyan senki sem hiszi az összeütközést. Garibaldi is erősen el van határozva a nyugton maradásra. De ha az osztrák kormány az 1848-ki alkotmány alapján ki nem egyezik a magyarokkal: akkor Garibaldi beváltja szavát s önkényteseivel újra megjelen a csatatéren. Bixio, az előbbi franciaia miniszter és Szarvadi Frigyes Turinba érkeztek s Cavourral mindketten hosszasan értekeztek, mi ott azon gyanúsításra adott okot, hogy küldetésről van szó, mert Szarvadi bizalmas viszonyban áll Kossuthal és Cavourral is igen jó lóban. Kossuthról azt beszélik, hogy oda hagyja Angliát s Olaszországba megy. A német nyelven írt olaszországi „Correspondenza“ kiadóját, Wiesnert, Genuában elfogták, mert egy küldöttje került kézre, ki valami irományt vitt át tőle Benedekhez, melyben ajánlkozott, hogy Garibaldi terveit 40,000 forintért eladja az osztrák kormánynak. Wiesner belopta volt magát Microslavszky tábornok bizalmába, hogy segélyt is nyert tőle; — de a tábornok kigyót tartott kebelében, szerencse, hogy jókor törbe került.

— Az angol lapok egyre feszegetik az Ausztria megindította bankjegy-pórt. Martius 2-dikán a Daily News szól hozzá, de oly „fitymáló“ és „tiszteletlen moderban“ — ugymond a könyvomat londoni lap, — hogy fel sem meri venni hasábjába. Így ezuttal nekünk is adósoknak kell maradnunk cikkre ismertetésével. Az Economist okoskodásainak már helyet ad a nevezett lap, jóllehet búsan megjegyzi, hogy e különben pártzenvedélytől el nem vakított kereskedelmi folyóirat — nem a felperes részén van. Az Economist okoskodása röviden ez: „A jelen esetben szó sincs bankjegyhamisításról. Kossuth koránem akart osztrák bankjegyeket utánnymutatni: ezek ellenkezőleg — mint föliratuk is világosan mondja — forradalmi bankjegyek, mert Magyarország czimere van rajtuk s Kossuth írta alá, ki az osztrák császártól a magyar király czimét mindenkor elvitatta. Hamisításról tehát szó sincs, és az osztrák követ csak úgy léphet föl Kossuth ellen vádlóképen, ha e bankjegyek nyomtatásából az osztrák császár titleglen álló tekintélye ellen Kossuth által intézett összeesküvés meglétét deríti ki. Összeesküvés azonban nem tartozik a polgári törvényszék elé. Sokat lehetend fölhozni a vád mellett és ellen, de az eset utóvégre is olyan, hogy csak esküdtzék ítélhet föllette. Itt aztán osztrák részről bizonyosan azt állítanak, hogy már magok a bankjegyek összeesküvést képeznek az osztrák kormány ellen, mert Kossuth, valamint bárki más, tudhatja, hogy addig semmi értékük sem lehet, míg az osztrák uralom Magyarországon meg nem bukott. Erre azonban az ellenfél tán azt mondhatja, hogy az nem is büntény, ha valaki Angolországban valami idegen kormány megbuktatására összeesküszik; vagy pedig, hogy Kossuth e bankjegyeket nem az osztrák kormánynak Magyarországon való megbuktatására készítette, de akkor való használatra, midőn a bukás már megtörtént (a mi, lehet, hogy ábránd); vagy végre: hogy az ausztriai császár nem jogszerű magyar király s így a bankjegyek kibocsátására éppen ő nincs jogosítva. — Ilyetén érvek és ellenérvek tömegestől fognak fölmerülni; de nagyon kétkedünk, hogy az esküdtzék a felperes részére döntsön, sőt azon az is kétkedünk, szabad-e a polgári törvényszéknek az ügyben komolyan eljárni. A mi a kormányt illeti, ennek tökéletes igaza van, hogy semmit sem akar a dologba avatkozni; a mi pedig az esküdtzékét illeti, valóban sajnálunk, ha ez, az osztrák kormány kedvéért, a szigorú törvényes utól csak egy hajszálnyira is eltérne. A tory „M. Herald“ is hozzá szól már a febr. 26-diki kibocsátványokhoz. Természetesen hosszánát kiált nekik.

Azt is mondja, hogy nem áll az, mintha az osztrák kormány csak kényszerűségből adta volna az alkotmányt. Csak attól tart a jó lélek, hogy Ausztria népei tán még nem eléggé érettek azon „túlontúl nagy szabadságra“, melyet febr. 26-dikán kaptak.

— A „Kölnische Zeitungban“ olvassuk. A „Times“ közlebből Ausztriával foglalkozik. Azon jelentékeny ingadozásból, melyet az osztrák politika újabb időben kitüntetett, azt következteti, hogy a birodalom helyzete igen kétségbeesett lehet, a kényszerűség által kisajított engedményeket donatio mortis causa névvel illeti, megjegyezvén: „Van egy szempont, melyből ez új alkotmányt bizonyos érdekekkel lehet tekinteni. Az osztrák állambölcsesség főfigyelme addig arra volt fordítva, miként lehetne a birodalom különösen részeit egy nagy-szerű központi kormányzat által összeolvasztani. E kísérlet tökéletesen meghiúsult. Míg a kormány elég ravasz volt, a nemzetiségeket egymás ellen felfelingerelni, a nélkül hogy rajtakapott volna, addig magyar csapatokat felhasználhatott az olaszok ellen, és viszont. De a rendszer Metternich és Schwarzenberggel együtt sirba szállt. Az elégtelenség tartományok, bár, még most is, alig tudják egymás elleni haragukat visszatartani, titkos egyetértés és közös bajok által vannak áthatva. A közösen szenvedett igaztalanság elidegeníté őket Ausztriától, s csak nem teljesen kibékíté egymással. Most minden attól függ, vajjon az osztrák kormány elég ügyes lesz e e reaciót úgy használni fel, hogy azon tartományokat egy közös képviseleti rendszerben egyesítse, vagy jövőben is csak az egyes tartományok közti ellenségeskedést szítja, mintha e disharmonizáló részekből összhangzó egészet lehetne teremteni. Ausztria sorsa, és sok ezzel összekötött európai érdek, e pillanatban azon magatartástól függ, melyet a magyarok april. 2-kán az országgyűlés megnyitása alkalmával mutatni fognak. Alig kétkedhetünk azon, hogy a többi államok is Magyarország példáját követendik, s csaknem bizonyosan állíthatjuk, hogy ha Magyarország fel nem lázad, ez évben az európai béke nem lesz megzavarva. Még Ausztria pénzügyi zavarát is ki lehetne egyenlíteni benső béke mellett, mert az úgy is csak a bizonytalanság és izgatás eredménye. Azon csálások, melyek Bruck urat végre öngyilkosságra kényszeríték, egy oly állam haláltusa alkalmával követelték el, mely a feloszlás ellen küzdött. Ha Magyarország meglehetősen nyilvánítja magát, Ausztria hitele is megszilárdul. Senkisémm vonakodik akkor pénz kölcsönözni oly államnak, mely oly gazdag természetes segélyforrásokról rendelkezhetik, de igen, politikája életrevalósága elleni mélyen gyökerezett bizalmatlanságból. Ez életrevalóság azonban Magyarországgal egyesülés által feltételeztetik. Nagy igazságszolgáltatás fekszik abban, hogy jelenleg az oly sokáig elnyomott Magyarország tartja kezében a birodalom sorsát. Magyarország fog határozni a felett, hogy a Sybilla-könyvek végkép visszavonassanak-e, vagy a Habsburgok, a bár késő megtérésből hasznót meríthessenek. Ha az igazságosság ezen ténye a szent szövetség idejére esett volna, akkor Ausztria jelenleg talán az első rangot foglalná el a szász földön, s az 1849. csaták után közvetlen Magyarország is örömmel fogadott volna ily nagy részlet fizetést követeléseire, a concordatum soha sem íratott volna alá és a nem-német tartományok szívesen lemondának azon tisztességről, hogy elnyomott nemzetiségeket képezzenek. Ha most visszautasítottatik, az nem azért történik, mert nem kimerítő, hanem azért, mert későn jött. Ha pedig elfogadják, az csak azért történik, mert a nemzetiségek nem éreznek magukban elég erőt arra, hogy annak teljesítését kieroszakolhassák, de nem azért, mintha megtanultak volna hinni Ausztria ígéreteiben.

— Bécs, mart. 4. Febr. 26-kán éjjel Paduában több helyen nyomtatott kiáltványokat ragasztottak a falakra. „Éljen a béke, vessünk véget a rakoncátlanokdásoknak, le az álhazafiakkal, a családok megrontóival.“ Azt beszélik, hogy a felsőház 150 tagból fog állani. Ferdinánd Max főherczeg lesz az államtanács elnöke.

— Ujabbak. — A magyar bankjegyek ügye az angol parlamentben is szóba jött. Az alsóház tegnapi ülésében lord John Russel kijelenté: hogy a koronaügyez-ke a magyar bankjegyek kérését törvénytelennek, az ítélet azonban valószínűtlennek nyilváníták. Gróf Apponyi nagykövet ez okból más szabályokhoz nyult.

— Varsó, mart. 6. Pétervárról érkezett tudósítás szerint, a czár testvére nemokára Varsóba jövend.

— A Sutorina tájatti mozgalmakról szóló módosítások folyvást fölöttébb aggasztók. A bécsi török követ Kallimaki hg. gyakran értekeződik Rechberg gróffal, de úgy látszik, hogy még e pillanatig a fölkelés lehető tovább harapodása esetére egyik hatalom se vállalt magára valamely kötelezettséget.

\*) E sorok szíves közlésére a többi hazai lapok t. szerkesztősegei is felkértek.

